

системі, використання всього арсеналу методів соціології для виміру реальних інтересів і мотивів дій, їхньої взаємодії в житті і практиці людей конкретного суспільства.

Література

1. Studies.in.ua: веб-сайт. URL: <http://studies.in.ua/ru/istoriya-politicheskikh-i-pravovyh-ucheny-shpargal/753-teorya-zhivogo-prava-erlha.html> (дата звернення 07.04.2020).

2. Методологія юридичної науки. Філософія права. Теорія та історія держави і права: науковий вісник Чернівецького університету. 2012. Вип. 618. Правознавство. С. 7-9.

3. Ерліх Є. Основи соціології права. ХХ. І. Дослідження живого права. *Проблеми філософії права*. 2005. Том III. № 1–2. С. 215.

4. Балабанова Д. Становлення поняття «живе право» в сучасній філософії права. *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. Вип. 3. С. 10-13.

УДК 340.134:355(043.2)

Прохоренко М.М., к.ю.н., полковник юстиції,
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського, м. Київ, Україна

СТАТУС ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Збройні Сили України перебувають у стані розвитку шляхом реформування органів військового управління і військового командування з метою набуття бойових спроможностей у відповідності до стандартів НАТО. Відбувається процес трансформації органів військового управління, розподіл їх повноважень та підпорядкованості.

На сьогодні відбулось розмежування посади начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України на: начальника Генерального штабу Збройних Сил України та Головнокомандувача Збройних Сил України. Відповідно до абз. 3 п. 9 Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України, затвердженого Указом Президента України від 30 січня 2019 р. № 23/2019, начальник Генерального штабу Збройних Сил України підпорядковується Головнокомандувачу Збройних Сил України [1].

Повноваження Головнокомандувача Збройних Сил України визначені: Законом України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 р., Указом Президента України «Питання Головнокомандувача Збройних Сил України» від 27 березня 2020 р.; Положенням про Генеральний штаб Збройних Сил України, затвердженого Указом Президента України від 30 січня 2019 р. № 23/2019.

Аналізуючи вищенаведений нормативно-правовий масив, спробуємо здійснити характеристику правового статусу Головнокомандувача Збройних Сил України та наголосити на певних застереженнях.

Під правовим статусом розуміється передбачена законодавством система взаємозалежних прав, законних інтересів і обов'язків суб'єкта права [2, с. 569]. Щодо переліку обов'язків Головнокомандувача Збройних Сил України, то він достатньо повний і розгалужений, а також закріплений в ієрархічній структурі системи військового законодавства.

По відношенню до прав, то нажаль, спеціальних прав щодо належного виконання обов'язків Головнокомандувачем Збройних Сил України нормативно не визначено. Законом України «Про оборону» від 6 грудня 1991 р. Головнокомандувач Збройних Сил України не віднесений ні до органу військового управління, ні до військового командування. Також чітко не врегульовано через який орган управління та в якому порядку Головнокомандувач Збройних Сил України здійснює виконання своїх обов'язків.

Потребує уточнення п. 6 Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України, за яким Генеральний штаб забезпечує здійснення безпосереднього військового керівництва Збройними Силами України Головнокомандувачем Збройних Сил України [1]. Оскільки п. 9 Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України передбачає, що Генеральний штаб очолює начальник Генерального штабу Збройних Сил України [1].

Необхідно закріпити детально і дисциплінарну владу Головнокомандувача Збройних Сил України за Дисциплінарним статутом Збройних Сил України, затвердженим Законом України від 24 березня 1999 р. та інше.

Враховуючи вищенаведене необхідно зробити висновки щодо вдосконалення правового статусу Головнокомандувача Збройних Сил України:

1) розробити Положення про Головнокомандувача Збройних Сил України та затвердити його на рівні Указу Президента України;

2) у положенні закріпити права, обов'язки Головнокомандувача Збройних Сил України, визначити орган управління, через який він буде забезпечувати реалізацію своїх обов'язків;

3) деталізувати порядок здійснення Генеральним штабом Збройних Сил України забезпечення безпосереднього військового керівництва Збройними Силами України Головнокомандувачем Збройних Сил України.

Література

1. Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України: Указ Президента України від 30 січ. 2019 р. № 23/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23/2019> (дата звернення: 15.04.2020).

2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): підруч. Харків: Еспада, 2006. 776 с.

УДК 340.1(043.2)

Шапенко Л.О., старший викладач,
Куц П.Р., магістр,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВА ІДЕОЛОГІЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Людина, громадянин – є невід’ємною складовою держави. В свою чергу, будь-який суспільний устрій будується на певних правових нормах, принципах, ідеях, правовій ідеології в цілому. Саме тому формування правової ідеології як такої є надзвичайно важливим, особливо в умовах правової трансформації та змін у суспільному житті.

Правова ідеологія є частиною правосвідомості суспільства, невидимим інструментом, який впливає на формування таких понять як справедливість та закон у людській свідомості [1, с. 165-167]. Завдяки правильному напрямку її розвитку можливо не лише реформувати правову систему країни, а й докорінно змінити її. Проте не варто плутати правову ідеологію з терміном правової психології. Так як останній передбачає формування цінностей та певних стандартів покладаючись на емоції, що особа переживає сприймаючи те чи інше явище [2, с. 11].

На сучасному етапі розвитку нашої держави досить актуальним є питання формування «нової» правової ідеології. Оскільки зміни «владної верхівки» та способів управління державою вже говорять про зміну правових моделей соціальних відносин. Адже трансформації підлягають як шляхи розвитку так і засоби та інструменти для досягнення цілей збалансованого розвитку суспільства та держави.

У юридичній літературі виділяють декілька основних рис правової ідеології: системність; духовно-практична освіта; змістовний, функціональний та цільовий аспекти [3, с. 419-421]. В першу чергу, ідеологія є певною системою концептуальних ідей, яка задає напрям дій та їх межі реалізації. Духовно-практична освіта це прояв свідомості та її місце у структурі суспільства. Змістовність полягає у сукупності ідей, думок, суджень, що зачіпають усі сфери життя. Тобто, так званий інформаційний базис, що наповнює ідеологію практичним змістом, поясненням, прикладом тощо. Відповідно до цього, функціональний аспект полягає в організаційному моменті, зокрема виховному та пізнавальному. Ну і власне цільовий аспект – санкціонування форм управління, організації влади та пояснення їх інтеграції і перетворення.